

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ТУРИЗМОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти магістр

Напрямок підготовки 242"Туризм"

2018 рік

Розробник: Яворська Вікторія Володимирівна, д.г.н., професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму геолого-географічного факультету.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Протокол № 8 від "22" березня 2018 року

Завідувач кафедри

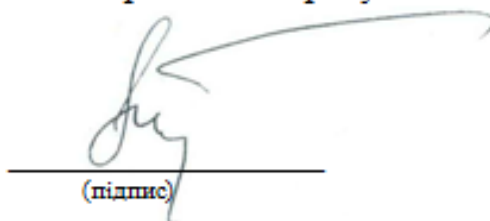
(підпис)

Топчів О.Г.
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету:

Протокол № 3 від "29" березня 2018 року

Голова НМК

(підпис)

Біланчин Я.М.
(прізвище та ініціали)

Навчальна програма дисципліни "Туризмологія" складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 242 "Туризм".

Предмет вивчення дисципліни є:

- визначення сутності теорії туризму як наукової соціоекономічної та гуманітарної дисципліни;
- розкриття понятійного, категоріального апарату та основних смислових значень туризму; - систематизація наукових підходів до розуміння феномену туризму, з'ясування генезу та еволюції туризмологічного знання, визначення змісту основних туризмологічних концепцій;
- осмислення структури туризмологічного знання, його системної архітекτονіки, органічної узгодженості всіх частин;
- з'ясування функцій туризмологічного знання, його суспільного «призначення»;
- виявлення діалектики зв'язків між теорією та практикою туристської діяльності.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Програма навчальної дисципліни «Туризмологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 242 «Туризм».

Вивчення дисципліни «Туризмологія» ґрунтується на раніше отриманих студентами знаннях, практичних вміннях та навичках з таких дисциплін як «Філософія», «Організація туризму», «Географія туризму», «Історія туризму» та ін., що викладаються студентам спеціальності «Туризм» рівня вищої освіти "бакалавр". Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну: "Переддипломна практика "Дипломне проектування"

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1.ТУРИЗМОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО ТУРИЗМ

2.СКЛАДОВІ ТУРИЗМОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу (інтегральна компетентність) - здатність ставити та успішно вирішувати на достатньому професійному рівні науково-дослідницькі та практичні завдання, узагальнення накопичених знань в період вивчення туризмознавчих дисциплін, створення цілісної уяви про туризм як соціальний інститут, як певну форму природно-суспільного буття та життєдіяльності людини, яка подорожує, розв'язувати професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму та рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи

Цілі курсу (програмні компетентності):

- визначення сутності теорії туризму як наукової соціоекономічної та гуманітарної дисципліни;
- розкриття понятійного, категоріального апарату та основних смислових значень туризму;
- систематизація наукових підходів до розуміння феномену туризму, з'ясування генезу та еволюції туризмологічного знання, визначення змісту основних туризмологічних концепцій;
- осмислення структури туризмологічного знання, його системної архітекτονіки, органічної узгодженості всіх частин;
- з'ясування функцій туризмологічного знання, його суспільного «призначення»;
- виявлення діалектики зв'язків між теорією та практикою туристської діяльності.

Програмні результати навчання:

- здатність визначати основні наукові поняття та категорії методології туризму

та рекреації (туризмології) і застосовувати їх у професійній діяльності;

- здатність використовувати методи наукових досліджень у сфері туризму та рекреації;

- здатність до здійснення науково-дослідної роботи у сфері туризму та рекреації;

- здатність розв'язувати науково-прикладні проблеми в сфері рекреації і туризму;

- знання передових концепцій, методів науково-дослідної та професійної діяльності на межі предметних областей туризму та рекреації;

- здатність розуміти і застосовувати на практиці теорії та методологію системи наук, які формують туризмологію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни **студенти повинні знати:**

- теорію туризму, словниково-категоріальний апарат дисципліни;
- історію виникнення туризмологічного знання, основні туризмологічні концепції;
- структуру та функції туризмологічного знання, його суспільне «призначення»;
- основні світові туристичні регіони.

вміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань;

- користуватися у своїй майбутній професії понятійним апаратом туризмологічних термінів.

- з'ясувати генезу та еволюцію туризмологічного знання, визначити зміст основних туризмологічних концепцій

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Сільський зелений туризм: історія та сучасний стан

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТУРИЗМОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО ТУРИЗМ

Тема 1. Туризмологія як соціогуманітарна наука.

Основні параметри теорії туризму. Актуалізація потреби створення теорії туризму: широкомасштабність туристичної діяльності, необхідність наукового підходу до вирішення нагальних завдань туристичної галузі, забезпечення високої економічної і соціальної ефективності туризму. Теоретико-методологічні засади туризмології. Кореляційне співвідношення теорії і практики туризму, виявлення зв'язків туризму з економікою, географією, культурою, соціологією, психологією тощо.

Об'єкт, предмет і суб'єкт туризмології їх сутність і взаємовідношення.

Тема 2. Генеза туризмологічного знання.

Осмислення феномену подорожей в процесі становлення туризмологічного знання. Перші узагальнення подорожей в античній філософії (Фалес, Солон, Піфагор, Платон, Анахарсіс, Прокл). Сутність, характер подорожей в епоху Середньовіччя, їх інтерпретація у теологічних вченнях Св. Августина і Фоми Аквінського. Виникнення туризму в Новий Час як організованої, специфічної форми подорожей. Ф. Бекон „Про подорожі”.

Становлення науки про туризм. Перший період - доіндустріальний - два накопичення знань про туризм та їх раціональне узагальнення. Другий період (два етапи) - індустріальний - виникнення наукових знань про туризм (два етапи); перший етап (друга половина XIX ст.) - створення туризмологічних моделей розвитку туризму, розробка туристичної термінології; другий етап (з початку XX ст.) - виникнення національних туризмознавчих шкіл: австрійської, німецької, англійської, датської, швейцарської, французької, американської, польської, болгарської, колишньої Югославії (белградська школа) - початок створення теорії туризму. Заснування міжнародних, наукових і громадських організацій: Міжнародна академія туризму; Міжнародний центр по вивченню проблем туризму, Всесвітня туристська організація та інші. Розвиток туризмологічного знання в Росії та країнах СНГ. Українська туризмологічна школа.

Тема 3. Теоретико-методологічні складові туризмології.

Понятійний апарат туризмології, її тезаурус. Сутність системоформуючих категорій туризмології: „подорож”, „подорожуючий”, „дестинація”, „рекреаційні ресурси”, „туристський продукт”, „тур” та ін.

Принципи, методи та функції туризмології. Туризмологічна проблемологія. Туризм як чинник сталого розвитку суспільства. Складові туризмологічного знання.

Тема 4. Філософія туризму як методологічна і концептуальна основа туризмології.

Феноменологічна, герменевтична, антропологічна, аксеологічна особливості філософського розуміння та інтерпретації феномену туризму. Ключові слова: «філософія туризму», «туристських простір», «туризм як «життєвий світ людини», «антропологічне значення подорожей», «комунікативна культура», «туристські екзистенціали: «зустріч», «вибір», «свобода», «відповідальність», «антиномії туристської діяльності».

Гуманізація туризму як чинник гармонії відносин людини з довкіллям. Аксіологічний аспект цінності туристської діяльності.

Тема 5. Антропологія туризму.

Антропологія мандрів та подорожей. Філософське тлумачення антропології туризму. Туристські товари та товари народних промислів як наслідки антропогенезу.

Тема 6. Географія туризму.

Територіальна організація туризму, принципи розміщення туристських ресурсів, туристського районування. Туристське споживання природних ресурсів. Принципи сталого (гармонійного) розвитку туризму.

Архітектурно-містобудівна організація відпочинку і туризму як форма облаштованості туристської інфраструктури.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СКЛАДОВІ ТУРИЗМОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ

Тема 7. Соціологія туризму.

Проблеми мотивації туристської діяльності. Структура соціології туризму. Туризм як соціокультурний інститут. Соціологічні аспекти дослідження туризму.

Тема 8. Культурологія туризму.

Засоби, методи та механізми закріплення культурозначущої інформації в практиці туристської діяльності. Формування комунікативної культури, культури спілкування, взаємоповаги, толерантності особистості засобами туризму.

Тема 9. Психологія та етика туризму

Місце психології та етики туризму в туризмологічному знанні. Психологія в процесі туристської діяльності. Психологічні проблеми правління сферою туризму. Етичні виміри туризму.

Тема 10. Педагогіка туризму

Проблеми формування особистості засобами виховання, навчання і розвитку у контексті гуманітарно-соціальних функцій туризму.

Тема 11. Праксеологія туризму

Праксеологія туризму як наукове осмислення туристських практик. Праксеологічні принципи туризму. Економіка туризму. Інститут гостинності як чинники праксеологічного знання. Менеджмент та маркетинг туризму. Правові аспекти туризмознавства. Фізіологія людини подорожуючої (обстеження туристів, адекватність їх організму труднощам туристських заходів). Екологія навколишнього середовища як чинник активації туристів.

3. Рекомендована література

Базова

1. Абрамов В.В. Історія туризму: підручник/ В. В. Абрамов, М.В. Тонкошкур.- Харків: Харківська національна академія міського господарства, 2010. - 294 с.
2. Абрамов В. В. Конспект лекцій з дисципліни «Туризмологія» (для магістрів спеціальності 8.14010301 - Туризмознавство) / В. В. Абрамов; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. - 71 с.
3. Бессараб Д. А. География международного туризма : пособие : в 2 ч. Ч. 1 : Туристическое страноведение / Д. А. Бессараб, Л. В. Штефан. - Минск : ТетраСистем, 2011. - 144 с.
4. Бессараб Д. А. География международного туризма : пособие : в 2 ч. Ч. 2 : Туристическое страноведение / Д. А. Бессараб, Л. В. Штефан. - Минск : ТетраСистем, 2011. - 224 с.
5. Горожанкіна Н.А. Практикум до вивчення курсу «Туризмологія» [Текст] / Н. А. Горожанкіна. - Дніпропетровськ: «Нова Ідеологія», 2014. - 61 с.
6. Городня Т. А. Економіка туризму : теорія і практика : навч. посібник / Т. А. Городня, А. Ф. Щербак. - Київ : Кондор-Вид-во, 2012. - 436 с.
7. Кифяк В. Ф. Організація туризму : навч. посібник / В. Ф. Кифяк. - Чернівці : Книги-XXI, 2011. - 344 с.
8. Кузик С.П. Географія туризму: навчальний посібник / С.П. Кузик. - К. : Знання, 2011. - 271 с.
9. Мальська М. П. Світовий досвід розвитку туризму Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. - К. : Центр учбової літератури, 2017. - 244 с.
10. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. - К. : Центр учбової літератури, 2016. - 224 с.
11. Мальська М.П. Економіка туризму : навчальний посібник. - К. : Центр учбової літератури, 2017. - 544 с.
12. Матвієнко А. Т. Технологія та організація туристичної діяльності : навч. посібник / А. Т.

Матвієнко, В. Г. Цись. - Київ : Кондор, 2015. - 120 с.

13. Міжнародний туризм : навч. посібник / Т. В. Божидарнік, Н. В. Божидарнік, Л. В. Савош Т. М. Вісіна. - Київ : ЦУЛ, 2012. - 312 с.
14. Пазенок В.С., Федорченко В.К., Кручек О.А., Мініч І.М. Туризмологія (теорія туризму): навч.-метод. посіб. зі спецкурсу. - К.: КУТЕП, 2010. - 70 с.
15. Пазенок В.С., Федорченко В.К. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму К.: 2013. - 256 с.
16. Пазенок В.С., Федорченко В.К. Філософія туризму: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2009. - 268 с.
17. Педагогіка туризму [Текст]: рек. МОН України як навч. посібник для студ. ВНЗ /В.К.Федорченко, Н.А.Фоменко, М.І.Скрипник, Г.С.Цехмістрова; МОН України. - К.: Слово, 2004. - 295 с.
18. Психологія праці у звичайних та екстремальних умовах : навч. посіб. / М.С. Корольчук В.М. Корольчук, С.М. Миронець та ін. - К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2015. - 652 с.
19. Соціологія туризму: Підручник / М.П. Лукашевич, С.М. Мошак, Ф.Ф. Шандор. - К. : Знання, 2015. - 303 с.
20. Туризмологія (теорія туризму). Навчально-методичний посібник зі спецкурсу. - К.: КУТЕП, 2010. - 70 с.
21. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : монографія. - Київ, 2013. - 368 с.
22. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : монографія / кер. проекту, авт. Віктор Пазенок, Володимир Федорченкота ін. - К. : Академія, 2013. - 356 с.
23. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу : кредитно- модульний курс : навч. посібник / Н. М. Тягунова, О. А. Спориш, Л. В. Іржавська ; Вищ. навч. закл. у кооперації «Полтав. ун-т екон. і торг.»- Київ : ЦУЛ, 2014. - 130 с.
24. Управління регіональним розвитком туризму : навч. посібник / Д. М. Стеченко, І. В. Безуглий, Н. П. Турло, С. М. Мархонос. - Київ : Знання, 2012. - 455 с.
25. Українська мова у діловому спілкуванні : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / І.Г. Гопанчук, С.Ю. Шашенко. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. - 196 с.
26. Школа, І. М. Менеджмент туризму : підручник / Ігор Школа, Олександр Корольчук. - Чернівці : Книги - ХХІ, 2011. - 463 с.

Допоміжна

27. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навчальний посібник / В. В. Величко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва імені О. М. Бекетова. - Харків : ХНУМГ імені О. М. Бекетова, 2013. - 202 с.
28. Герасименко В.Г. Теорія туризму як складова туризмології / В.Г.Герасименко / Вісник соціально-економічних досліджень, 2011 рік, випуск 2 (42). - С. 1736-180.
29. Кручек О.А. Наукові записки Київського університету туризму, економіки і права. Серія: філософські науки. - 2010. - Випуск 8. - С.139-166.
30. Мальська М. П. Туристичне краєзнавство. Європа : навч. посібник / М. П. Мальська М. З. Гамкало, О. Ю. Бордун. - Київ : ЦУЛ, 2009. - 224 с.
31. Наукові записки КУТЕП: Збірник наукових праць. Серія: філософські науки. Вип. 7 / ред. Пазенок В. С. (голова). - К.: КУТЕП, 2010.
32. Поцюрко М. Філософія : навч.-метод. посібник / М. Поцюрко. - Л.: Споллом, 2014. - 277 с.
33. Сокол Т.Г. Місце і значення предмету основи туризмознавства в системі професійної підготовки / Сокол Т.Г. / file:///C:/Users/Student/Downloads/eui_2011_1_26.pdf

Інформаційні ресурси

1. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Сайт Державної туристичної Адміністрації. URL: <http://www.tourism.gov.ua/>
3. Світовий банк в Україні. URL: <http://www.worldbank.org.ua/>
4. The World Factbook ЦРУ США (англ.). URL: <http://www.cia.gov>
5. World Tourism Organization UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання:

Перший семестр -іспит.

5. Методи діагностики успішності навчання:

Поточне тестування, оцінка виконання практичних та самостійних завдань, підсумкове контрольне опитування.

Примітки:

1. Програма навчальної дисципліни розробляється вищим навчальним закладом. Програма навчальної дисципліни визначає місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь..
2. Програма навчальної дисципліни розробляється на основі освітньо-професійної програми.
3. Форма призначена для складання робочої програми навчальної дисципліни.
4. Вищими навчальними закладами можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення «Програми навчальної дисципліни» залежно від специфіки та профілю вищого навчального закладу.
5. Формат бланка – А4 (210×297 мм).